

Milli maraqları layihincə təmin edən siyasət

İyulun 18-də Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişel Azərbaycana səfərə gəldi. İyulun 22-də isə Prezident İlham Əliyev Rusiyaya işgüzar səfər etdi. Hər biri mühüm siyasi hadisə olan bu səfərlər Azərbaycanın xarici siyasət prioritetlərinin uğurla gerçəkləşdiyini, respublikamızın milli maraqlarını layihincə təmin etdiyini göstərdi. Milli Məclisin deputatlarının açıqlamaları da bu barədədir.

Azərbaycan-Aİ münasibətləri: yeni reallıqların doğurduğu əməkdaşlıq imkanları

Adil ƏLİYEV,

Milli Məclis Sədrinin müavini,
Gənclər və idman komitəsinin sədri:

- Azərbaycan hər zaman xarici ölkələrlə, beynəlxalq və regional təşkilatlarla bərabərhüquqlu tərəfdaşlığa əsaslanan münasibətlərin inkişafında maraqlı olub. Təbii ki, ölkəmizin Avropa İttifaqı ilə münasibətləri də bu prinsip əsasında inkişaf etməkdədir. Aİ Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin ölkəmizə səfəri də ikitərəfli münasibətlərin gələcək inkişafı istiqamətində atılan mühüm addım kimi dəyərləndirmək olar.

Aİ Şurasının Prezidenti Mişelin Azərbaycana səfəri bizim tərəfdaşlığımızın yaxşı göstəricisidir. Biz uzun illərdir Aİ ilə müxtəlif sahələrdə işləyirik. Gündəlik çox genişdir və bizim güclü siyasi təmaslarımız, əlbəttə ki, əməkdaşlığımızın şaxələndirilməsi üçün çox yaxşı təməl yaradır. Prezident İlham Əliyevin Şarl Mişel ilə iyulun 18-də keçirdiyi birgə mətbuat konfransında səsləndirdiyi fikirlər tərəflər arasındakı əməkdaşlığın dünənini, bu gününü və gələcəyini aydın şəkildə izah edir.

Əlbəttə ki, yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər, keçirilən görüşlər, aparılan danışıqlar, imzalanan sənədlər ikitərəfli əməkdaşlığın formalaşmasında və inkişafında mühüm rol oynayıb. Bu günə kimi tərəflər arasında imzalanan Tərəfdaşlıq və Əməkdaşlıq, Viza Sadələşdirilməsi və Readmissiya sazişləri, "Cənub qaz dəhlizi" üzrə Birgə Bəyannamə, Avropa Qonşuluq Siyasəti çərçivəsində Fəaliyyət Planı, Enerji sahəsində strateji tərəfdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu və bu kimi digər mühüm sənədlər çoxşaxəli əməkdaşlığın əsaslarını müəyyənləşdirib. Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında 2018-ci il iyulun 11-də "Tərəfdaşlıq prioritetləri" sənədinin paraflanması tərəflərin qarşılıqlı hörmətə, bərabər səviyyəli əməkdaşlığa əsaslanan əlaqələrin inkişafında maraqlı olduqlarını əyani şəkildə nümayiş etdirdi. Həmin sənəddə yer alan ən mühüm məqamlardan biri tərəflərin ölkələrin ərazi bütövlüyü, müstəqilliyi və suverenliyi ilə yanaşı, dövlətlərin beynəlxalq sərhədlərin toxunulmazlığının dəstəklənməsinə sadıqlılığın ifadə olunması idi. Hazırda isə Azərbaycanla İttifaq arasında yeni sazişin imzalanması ilə bağlı danışıqlar davam etdirilir. Əminəm ki, hazırlanan saziş əməkdaşlığın yeni mərhələyə qədəm qoyması üçün önəmli sənəd olacaq.

Azərbaycan Aİ-yə üzv olan ölkələrlə münasibətlərin inkişafına böyük önəm verir. Əlbəttə ki, Azərbaycanın İttifaqa üzv ölkələrin doqquzu ilə strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinə malik olması bunun əyani göstəricisidir. İttifaqa üzv ölkələrin üçdəbirinin Azərbaycanla strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinə malik olması, müxtəlif sahələrdə bərabərsəviyyəli əməkdaşlığın qurulması da ölkəmizin Aİ ilə münasibətlərinin inkişafında mühüm rola malikdir.

Azərbaycanın yaxın tərəfdaşı olan Aİ ilə münasibətlərdən danışıq zamanı ilk əvvəl iqtisadi sahədəki əlaqələrə nəzər yetirmək lazımdır. Aİ Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin Azərbaycana səfəri zamanı iqtisadi sahədə əməkdaşlığa dair məsələlər də əsas müzakirə mövzusu oldu. Enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat, ticarət kimi məsələlər gündəlikdə duran əsas iqtisadi mövzulardır.

Nəzərə almaq lazımdır ki, hazırda ticarətimizin 40 faizi məhz Aİ ilə aparılır. Ötən illik ticarət dövriyyəsi təxminən 9,5 milyard ABŞ dolları olub. Azərbaycanın Aİ-yə üzv dövlətlərlə ixracının həcmi 6,8 milyard ABŞ dolları təşkil edir. Eyni zamanda İttifaqa üzv dövlətlərin 1700-dən çox şirkəti Azərbaycanla fəaliyyət göstərir. Bütün bunlar ikitərəfli iqtisadi əməkdaşlığın miqyasını nümayiş etdirir.

2020-ci ilin sonu böyük tarixi əhəmiyyətə malik layihə olan "Cənub qaz dəhlizi"nin tam istifadəyə verilməsi ilə yadda qaldı. Təbii ki, bu qlobal əhəmiyyətli layihənin reallaşmasında Azərbaycan ilə Aİ

arasındakı tərəfdaşlıq münasibətləri mühüm rol oynadı. Uzun illərdir məhz Azərbaycan Aİ ilə birlikdə "Cənub qaz dəhlizi" ilə bağlı Məşvərət Şurasına sədrlik edir və şura bu iki tərəfin rəhbərliyi ilə layihənin uğurla həyata keçirilməsində önəmli rola malik olub. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, uzun illərdir Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rola malik olan Azərbaycanın təşəbbüsü ilə bu layihənin reallığa çevrilməsi şirkətlər və beynəlxalq maliyyə institutları arasında əməkdaşlığın nadir təcrübəsi kimi də tarixə düşdü. "Cənub qaz dəhlizi" layihəsinə yatırılmış ümumi investisiyaların həcmi 33 milyard ABŞ dollarından çoxdur.

Azərbaycan 44 günlük Vətən müharibəsində qazandığı tarixi Qələbə ilə regionda yeni reallıq yaradıb. Artıq hər kəs görür və qəbul edir ki, Azərbaycanın razılığı və iştirakı olmadan regionda hər hansısa bir layihəni reallaşdırmaq mümkün deyil. Digər tərəfdən uzun illərdir qlobal əhəmiyyətli layihələri uğurla icra edən ölkəmizin beynəlxalq arenada qazandığı etibarlı tərəfdaş imici daha da möhkəmlənib. Artıq müxtəlif dövlətlər, beynəlxalq və regional təşkilatlar heç bir tərəddüd etmədən Azərbaycan ilə əməkdaşlığa can atır.

Təbii ki, öten illər ərazində ölkəmizin yaratdığı beynəlxalq əməkdaşlıq platforması bu gün Azərbaycanın regionda yaratdığı yeni reallıqlara uyğun şəkildə əməkdaşlığı daha da inkişaf etdirməyə imkan yaradıb. Dövlətimizin başçısının da bəyan etdiyi kimi, Azərbaycana dost və tərəfdaş ölkələr Ermənistanın işğaldan azad edilən ərazilərimizin bərpasında iştirak edə bilərlər. Artıq sıralarında Avropa dövlətlərinin də olduğu bir sıra ölkələrin şirkətlərinin bu prosese qoşulduqları məlumdur.

Digər tərəfdən müharibədən sonra kommunikasiyaların açılması regionda yeni əməkdaşlıq üçün imkanlar yaradır. Bu səbəbdən də 10 noyabr və 11 yanvar üçtərəfli bəyanatlarında əksini tapan kommunikasiyaların açılması məsələsinin həllini tapması da genişmiqyaslı əməkdaşlıq üçün yaxşı imkanlar vəd edir. Elə Prezident Şarl Mişel də ölkəmizə səfəri zamanı Aİ-nin regional əməkdaşlıq səylərində iştirak etmək arzusunu ifadə etdi. Həmçinin o, Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin delimitasiyası məsələsində də Aİ-nin yaxından iştirak etməyə hazır olduğunu bəyan etdi. Bu da İttifaqın xoş niyyətindən xəbər verir.

Artıq bütün dünya qəbul edir ki, Azərbaycan ədalətli bərpə edib, beynəlxalq hüququn ona verdiyi imkanlardan istifadə edərək işğal olunmuş torpaqları düşməndən təmizləyib. Hər kəs bilir ki, dayanıqlı sülh və rifah naminə regionda olan ölkələr arasında əməkdaşlıq əlaqələri genişlənməlidir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev Prezident Şarl Mişellə görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında bir daha bəyan etdi ki, indi sülh barədə düşünmək və səhifəni çevirmək vaxtdır və biz buna hazırıq.

Lakin Ermənistan tərəfindən səsləndirilən fikirlər bu ölkənin sülh tərəfdarı olmadığından xəbər verir. Anlamırıqlar ki, Ermənistan nə qədər tez öz çirkin niyyətindən əl çəkib Azərbaycanın təklif etdiyi regional əməkdaşlıqdan faydalansa, bir o qədər də tez bir zamanda acınacaqlı vəziyyətdən qurtulacaq.

Regionda sülhün yaranmasına

mane olanların cəhdləri nəticəsiz qalacaq

Müfəttiş MƏMMƏDLİ,

Milli Məclisin deputatı:

- Son günlər ölkəmizin siyasi həyatı mühüm hadisələrle əlamətdar oldu. Əvvəlcə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin Azərbaycana səfəri, daha sonra Prezident İlham Əliyevin Rusiyaya işgüzar səfəri hər şeydən öncə Azərbaycanın milli maraqlarını beynəlxalq səviyyədə inamla və uğurla təmin etdiyini göstərdi.

Azərbaycanla Aİ arasında münasibətlərin hər iki tərəfin maraqları əsasında qurulduğunu və qarşılıqlı etimada söykənərək inkişaf etdiyini bir çox aspektlər

dən görmək mümkündür. Məsələn, hazırda Aİ Azərbaycanın əsas global ticarət tərəfdaşlarından biridir. Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsinin 40 faizi Aİ üzvü olan ölkələrin payına düşür. Aİ-yə üzv dövlətləri ölkəmizdə aparıcı sərmayəçi qismində çıxış edirlər.

Siyasi sferaya gəldikdə, bu qurumun 9 üzvü ilə Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında sənədlər imzalanıb. Azərbaycanla Aİ arasında paraflanan "Tərəfdaşlıq prioritetləri" sənədi isə Prezident İlham Əliyevin diplomatiyasının mühüm nailiyyətidir. "Tərəfdaşlıq prioritetləri"ndə Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə bir daha dəstək ifadə olunub.

Bu günlərdə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin Azərbaycana səfəri respublikamızla bu təşkilat arasında əlaqələrin yüksələn xətlə inkişaf etdiyini göstərdi. Şarl Mişel Azərbaycana səfəri çərçivəsində "Azərkosmos" ASC-ni ziyarət etməsi, İpək yolu və Ələt Azad İqtisadi zonası ilə bağlı

dövlətlərinin maraqları baxımından atdığı addımın qarşılıqlı faydaya əsaslandığını, burada dikte edən və dikte olunan tərəfin olmadığını çox yaxşı bilir. Bu, iki dövlət başçısının açıqlamalarından da hiss olunurdu. Rusiya Azərbaycanla çox müxtəlif sahələrdə - innovasiya və texnologiyaların tətbiqi, birgə istehsal üzrə əməkdaşlıq edir. Putinin açıqlamalarına diqqət yetirsək görürük ki, Rusiya Azərbaycanın potensialını çox gözəl bilir və Azərbaycanla əməkdaşlıqdan ancaq fayda gördüyünün, eyni zamanda, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin hər zaman sözü və əməlinin üst-üstə düşməsinin fərqindədir. Prezident İlham Əliyev digər dövlətlərə yanaşmada olduğu kimi, Rusiya ilə bağlı da nəyi deyibse, o yerinə yetirilib. Eyni zamanda Azərbaycan və Rusiyanın dövlət başçılarından görüşündə hiss olunurdu ki, hər iki tərəf ancaq müsbət mövqedən çıxış edirlər.

Qarabağda Rusiya hərbi kontingentinin fəaliyyəti, sərhəddəki vəziyyət, Qarabağın özündə baş verənlərlə bağlı bəzi həssas məsələlər var. Bunlar heç şübhəsiz ki, görüşdə qaldırılıb. Tərəflər bu problemlərin aradan qaldırılması əzmindədirlər. Verilən açıqlamalardan da bu hiss olunur.

Azərbaycan təkə özünü deyil, regionun da maraqlarından çıxış etməyə çalışır. Təbii ki, bu, sonda yenə də bizim dövlət maraqlarımıza cavab verir. Məsələn başqa tərəfi də var. Mediaya açıqlamalardan belə anladım ki, Azərbaycan və Rusiya prezidentləri ayrı-ayrı güclərin və çevrələrin regionda yaranmış hazırkı vəziyyətdən narazı olduqlarını, Ermənistanla revanşizm tərəfdaşlarını həvəsləndirməklə yenidən qarşıdurma yaratmaq istədiklərini yaxşı başa düşürlər. Burada söhbət tək Makron Fransasından və orbitində fırlanan bəzi dövlətlərdən getmir. Həm də Rusiyanın özündə bəzi çevrələr var, açıq-aydın hiss olunur ki, Azərbaycanın yaratdığı reallıq ən çəşidli səbəblərdən onların da maraqlarında deyil. Şübhə etmirəm ki, bu məsələ də Rusiyanın diqqətinə çatdırılıb.

Avropa İttifaqı Azərbaycan üçün olduqca yaxın tərəfdaşdır

Tamam CƏFƏROVA,

Milli Məclisin deputatı:

- Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin ölkəmizə səfəri mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Aİ Azərbaycan üçün olduqca yaxın tərəfdaşdır. Şarl Mişelin ölkəmizə səfəri bunun əyani göstəricisidir. Əməkdaşlıq çərçivəsində uzun illərdir müxtəlif sahələrdə birgə işlər görülür. Eyni zamanda əməkdaşlığın şaxələndirilməsi üçün çox yaxşı əsaslar mövcuddur. Şarl Mişelin Qafqazın 3 ölkəsinə səfəri Avropanın iştirakını, Avropa gündəliyini nümayiş etdirir və bu, ölkəmizin gündəliyinə tam uyğundur.

Aİ ilə əməkdaşlığın əsas istiqamətlərindən birini enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması məsələləri əhatə edir. Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində tarixi nailiyyətlər əldə olunub. Burada xüsusilə "Cənub qaz dəhlizi" layihəsinin tamamlanması qeyd olunmalıdır. Ötən ilin sonuncu günündə həqiqətən də tarixi əhəmiyyət kəsb edən hadisə baş verdi. "Cənub qaz dəhlizi"nin sonuncu - dördüncü seqmenti olan Trans-Adriatik kəməri istismara verildi. Yanvarın 1-dən bu gündənkə Azərbaycanla Aİ-yə üzv dövlətlərə 3 milyard kubmetrdən çox təbii qaz ixrac olunub.

Nəhəng nəqliyyat infrastruktur layihələri Aİ ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın strateji əhəmiyyətindən xəbər verir. İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra ötən il 10 noyabr tarixli üçtərəfli razılaşmada əks olunduğu kimi, regionda bütün kommunikasiyaların açılması üçün yeni imkanlar yaranıb. Bütün kommunikasiyaların açılması münaqişədən sonrakı niyə zəmlənməməyə mühüm məsələdir. İkinci Qarabağ müharibəsində qələbədən sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərdə daha çox şirkətlər çalışacaq və daha geniş fəaliyyət olacaq. Azərbaycan işğaldan azad olunmuş ərazilərinin xarici investisiyalar üçün açıq elan edib. Burada xarici investorlar üçün maraqlı ola biləcək bir neçə sahə var. Birincisi, bərpaolunan enerji mənbələridir. Azad olunmuş ərazilərin çox böyük potensialı var və ilkin hesablamalara görə, enerji istehsalının potensialı 5 min meqavat günəş və min meqavat külək enerjisi təşkil edir. Sərmayə qoyuluşu üçün digər potensial sahə kənd təsərrüfatı məhsullarının emalıdır. Çünki torpaq olduqca münbitdir və bu da xaricilər üçün cəlbədicə ola bilər. Xarici sərmayə üçün cəlbədicə sahə turizm ola bilər. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur təkə Azərbaycan deyil, bütün regionun ən gözəl bölgələridir.

Aİ regional əməkdaşlıqda fəal iştirak etmək, həvəsləndirmək arzusundadır. Təbii ki, dayanıqlı sülh və rifah naminə regionda olan ölkələr arasında əməkdaşlıq əlaqələri genişlənməlidir. Aİ Şurasının Prezidenti Şarl Mişel ilə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin birgə mətbuat konfransında bir çox mühüm məqamlara aydınlıq gətirildi. Prezident İlham Əliyev mətbuat konfransında Azərbaycan həqiqətlərini bütün dünyanın diqqətinə bir daha çatdıraraq dövlətimizin haqlı mövqeyini qətiyyətlə bəyan etdi. Münaqişənin bitdiyini və artıq səhifəni çevirməyi, sülh barədə düşünməyini vaxtının çatmasının Prezident İlham Əliyev tərəfindən qeyd edilməsi bir daha göstərir ki, Azərbaycan hər zaman sülhə hazırdır. Azərbaycanın 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Bəyannamə əks olunduğu kimi, regionda bütün kommunikasiyaların açılmasında maraqlı olması da məhz dəyişmələrin əyani sübutudur.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Rusiya Azərbaycanın potensialını çox gözəl dərk edir

Sahib ALIYEV,

Milli Məclisin deputatı:

- Rusiya Prezidenti Vladimir Putin çox yaxşı bilir ki, Prezident İlham Əliyev bütün hallarda milli maraqlardan çıxış etməklə yanaşı, bunu böyük dövlətlərin də maraqlarına uyğunlaşdırmağa çalışır.

Prezident İlham Əliyev üzərinə götürdüyü öhdəliklərə əməl edir və müxtəlif təzyiqlərə baxmayaraq, Azərbaycanın maraqlarına cavab verməyə heç bir razılaşmaya getmir. Prezident İlham Əliyevin Moskva səfərində bir neçə diqqətçəkən məqam oldu. Onlardan birincisi, prezidentlər arasında güvənli, dost, səmimi münasibətlərin hiss edilməsi idi. Həm İlham Əliyev, həm də Vladimir Putin sözün əsl mənasında liderdirlər. Paşinyandan, Makronndan və digərlərindən fərqli olaraq, sosial legitimlikləri ilə də diqqət çəkirlər. Əhalinin çox böyük hissəsi onlara lider kimi yanaşır və hər ikisinin öz